

RAAP-NOTITIE 4829

Plangebied Spankerenseweg te Dieren

Gemeente Rheden

Archeologisch onderzoek: begeleiding

Archeologisch Adviesbureau

6500 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Rheden

Titel: Plangebied Spankerenseweg te Dieren, gemeente Rheden; archeologisch onderzoek: begeleiding

Status: eindversie

Datum: 1 juli 2014

Auteur: *drs. F. van Oosterhout*

Projectcode: RSHS

Bestandsnaam: NO4829_RSHS.docx

Projectleider: drs. F. van Oosterhout

Projectmedewerker: G. Zielman MA

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 60914

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. E.C. Pronk

Bevoegd gezag: gemeente Rheden

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2014

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Rheden heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in de periode maart t/m juni 2014 een archeologische begeleiding conform protocol proefsleuven uitgevoerd in verband met de herinrichting van de Spankerenseweg te Dieren in de gemeente Rheden. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Het doel van het onderzoek is het aanvullen en toetsen van het verwachtingsmodel, zoals is aangegeven op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rheden.

De archeologische begeleiding conform protocol proefsleuven bestond uit een intensieve begeleiding van de graafwerkzaamheden dieper dan 0,3 m -Mv. De werkzaamheden die archeologisch zijn begeleid, betreffen het uitgraven van een sleuf voor de nieuwe riolering en het graven van boomplantgaten.

De bovengrond is in het gehele plangebied verstoord. Ter hoogte van de Enkweg gaat het om een verstoringsdiepte van ca. 0,6 m -Mv, meer naar het noordwesten is de bodem verstoord tot een diepte van maximaal 0,95 m -Mv. Overall in het plangebied blijkt direct onder de verstoorde bovengrond de C-horizont aanwezig. Bij het uitgraven van de plantgaten bleek de bodem verstoord tot dieptes variërend van 0,8-0,95 m -Mv. Ook bij deze ontsluitingen bleek dat de bodem tot in de C-horizont was verstoord. Hoewel er op deze diepte, in de top van de C-horizont, archeologische resten aanwezig zouden kunnen zijn, bleek dat in geen van de ontsluitingen het geval. Ook in de verstoorde bovengrond zijn geen archeologische vondsten aangetroffen, die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van een (verstoorde) vindplaats in het plangebied. Archeologische sporen werden in de top van de C-horizont verwacht. In de rioolsleuf en de boomplantgaten zijn geen sporen aangetroffen. Resten van een plaggendek, de oorspronkelijke (natuurlijke) bodem of van dekzandafzettingen zijn nergens aangetroffen, deze zijn mogelijk bij eerdere graafwerkzaamheden al vergraven.

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van de gemeente Rheden heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in de periode maart t/m juni 2014 een archeologische begeleiding conform protocol proefsleuven uitgevoerd in verband met de herinrichting van de Spankerenseweg te Dieren in de gemeente Rheden. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Het doel van het onderzoek is het aanvullen en toetsen van het verwachtingsmodel, zoals is aangegeven op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rheden.¹

1.2 Administratieve gegevens

De herinrichtingswerkzaamheden vonden plaats over een lengte van ca. 500 m (figuur 1). Tussen de Wilhelminaweg en de spoorwegovergang wordt de verharding vernieuwd (figuur 2). Over de gehele lengte van de Spankerenseweg worden de rioolhuisaansluitingen vervangen. Van de Pasteurstraat tot de Enkstraat wordt over een lengte van ca. 200 m het riool vervangen. Daarnaast zullen plantgaten worden gegraven ten behoeve van de aanplant van nieuwe bomen. De rioolvervanging en het graven van de plantgaten wordt archeologisch begeleid.

Plaats: Dieren

Gemeente: Rheden

Provincie: Gelderland

Plangebied: Spankerenseweg

Centrumcoördinaten: 204.230/451.650

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 60914

1.4 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een archeologische begeleiding van de rioolvervanging en de aanleg van boomplantgaten. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

¹ Habraken, 2013

2 Voorgaand onderzoek

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Rheden ligt het plangebied in een zone waarbinnen archeologisch onderzoek dient plaats te vinden bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 250 m² en dieper dan 0,3 -Mv.²

Op de geactualiseerde verwachtingskaart van de gemeente Rheden ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting, mogelijk met een goede conservering (figuur 3).³ Het betreft een zone van daluitspoelingswaaiers afgedekt door een plaggendek. Deze daluitspoelingswaaiers vormen een brede zone van helling- en (sneeuw)smeltwaterafzettingen langs de voet van de Oostelijke Veluwezoom tussen Velp en Spankeren (Dieren). Het betreft hoofdzakelijk grof, grindrijk zand dat grotendeels is afgedekt door een laag dekzand, löss en/of stuifzand.⁴ Deze waaiers vormen de overgang tussen de Veluwe en het IJssellandschap en zijn ter hoogte van Dieren niet geërodeerd door de IJssel, waardoor veel vindplaatsen bewaard zijn gebleven.⁵

Dankzij de gunstige ligging ten opzichte van het IJsseldal en de Veluwe kent deze zone een lange bewoningsgeschiedenis. Van deze bewoning zijn bij een grootschalig booronderzoek op de Spankerense Enk, ten noordoosten van het plangebied, diverse resten teruggevonden.⁶ Bij de uitbreiding van een gebouw aan de Van Rensselaerweg 2, ten noordoosten van het Apeldoorns kanaal zijn nederzettingssporen aangetroffen in de vorm van (paal)kuilen. Mogelijk betreft het een deel van een boerderij uit de Midden Bronstijd.⁷ In de directe omgeving van het plangebied zijn geen vindplaatsen bekend, maar binnen Dieren zijn in vergelijkbare landschappelijke contexten prehistorische vindplaatsen aangetroffen. Het gaat om een mogelijk grafveld uit de Late Bronstijd en/of Vroege IJzertijd (ARCHIS-waarnemingsnummer 6785), dat bij graafwerkzaamheden is aangetroffen in de Noorderstraat. Er zijn geen graven aangetroffen, maar wel een mogelijke bijgift. Bij de voormalige Dierensche molen ligt een grafveld uit de IJzertijd of Romeinse tijd. Hier zijn in de 19e of in de vroege 20e eeuw wel urnen met crematieresten aangetroffen. De vondst is beschreven in een publicatie uit 1925.⁸

De precieze vondstlocatie van een vuursteen bij uit het Neolithicum is onbekend, maar komt mogelijk ook uit de omgeving van het plangebied.⁹

Ter plaatse van de Spankerenseweg 20 heeft in 2011 een archeologisch bureau- en booronderzoek plaatsgevonden (onderzoeksmelding 45083). Hierbij is vastgesteld dat de bodemopbouw in het gebied grotendeels intact is en dat er een plaggendek aanwezig is met een dikte van ca. 1 m.

² Willemse & Wijnen, 2012

³ Willemse & Wijnen, 2012

⁴ Willemse & Wijnen, 2012

⁵ Habraken, 2013

⁶ Schuurman & Willemse, 2008 en AMK-terrein 12704

⁷ Vosselman, 2014

⁸ J.H. Holewerda, Nederland's vroegste geschiedenis (in: Willemse, 2005)

⁹ Habraken, 2013

Hoewel volgens de verwachtingskaart de afzettingen van de daluitspoelingswaaier afgedekt worden door dekzand, is dat in dit plangebied niet het geval. Er zijn geen archeologische resten vastgesteld.¹⁰

De inventarisatie van mogelijke archeologische vindplaatsen uit de tweede wereldoorlog heeft geleid tot drie locaties in de buurt van het plangebied. De nummers verwijzen naar de catalogusnummers uit het rapport.¹¹ Deze staan aangegeven op figuur 3 (linksboven):

- 284: onbekende structuren op luchtfoto, WOII;
- 287: crashsite van een B17 bommenwerper-globale locatie, WOII;
- 299: gebouw PAF-fabriek, gevorderd tijdens mobilisatie en na 10 mei ook voor Duitse troepen.

¹⁰ Helmich, 2011

¹¹ Willemse & Wijnen, 2013

3 Doel van het onderzoek

3.1 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is het aanvullen en toetsen van het verwachtingsmodel, zoals is aangegeven op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rheden. Binnen het plangebied zijn veel fysieke barrières aanwezig zoals een riool en kabels en leidingen. Daarom is er voor gekozen de werkzaamheden archeologisch te laten begeleiden. De begeleiding heeft betrekking op alle graafwerkzaamheden binnen het plangebied dieper dan 0,3 m -Mv.¹²

3.2 Onderzoeksvragen

Om de doelstelling van het onderzoek te bereiken zijn in het PvE onderzoeksvragen geformuleerd, die beargumenteerd beantwoord dienen te worden. Aangezien het onderzoek geen archeologische grondsporen of vondsten heeft opgeleverd, komt een deel van de onderzoeksvragen te vervallen.¹³ De onderstaande onderzoeksvragen zullen in het laatste hoofdstuk bij wijze van conclusie worden beantwoord.

Bodemopbouw en landschap

1. Hoe is de opbouw van het profiel (lithologische laagopvolging en bodemhorizonten)?
2. Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?
3. Welke lagen/bodemhorizonten bevatten organische resten (plantenresten, dierresten)?
4. Zijn er sedimentatiefases te onderscheiden in het profiel? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan? Wat is de geschatte datering? Heeft tussen de onderscheiden fases van sedimentatie bodemvorming plaats gevonden?
5. Is er sprake van processen van bodemvorming, erosie, laterale verplaatsing, afdekking?
6. Is er sprake van processen van vernatting (gley, veenvorming) en/of verdroging (eventueel verstuiwing)?
7. In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord?

Sporen, structuren en vondsten

8. Indien het onderzoek geen archeologische resten oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse diffuus verspreide vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven? Is er sprake van:
 - (sub)recente verstoring en postdepositionele processen?
 - beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, methodische, technische, logistieke of personele beperkingen, weersomstandigheden, terreinomstandigheden (zoals huidig gebruik)?

¹² Habraken, 2013

¹³ Zie Habraken, 2013 voor alle onderzoeksvragen

- afwezigheid van bewoning en/of intensief landgebruik?
- een combinatie van genoemde factoren?

Waardebepaling

9. In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar in het landschap en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?
10. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?
11. Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?
12. Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.
13. Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van een vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

14. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?
15. In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?
16. In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?
17. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor onderzoek in aangrenzende of naburige percelen?

4 Resultaten veldonderzoek

4.1 Methodes

De archeologische begeleiding conform protocol proefsleuven bestond uit een intensieve begeleiding van de graafwerkzaamheden dieper dan 0,3 m -Mv. De werkzaamheden die archeologisch zijn begeleid, betreffen het uitgraven van een sleuf voor de nieuwe riolering en het graven van boomplantgaten. Het graven van de nieuwe rioolsleuf viel grotendeels samen met het uitgraven van de oude rioolsleuf. Het vernieuwen van de weg en het vervangen van de huisaansluitingen is niet archeologisch begeleid. Het uitgraven van de huisaansluitingen heeft zich beperkt tot al verstoorde grond, en de wegvernieuwing betrof een ingreep die minder diep ging dan 0,3 m -Mv.

De begeleiding bestond uit inspectie van bodemontsluitingen op het voorkomen van archeologische vondsten, grondsporen en structuren. Daarbij zijn de graafwerkzaamheden zo min mogelijk worden belemmerd. Door de gefaseerde uitvoer van de civieltechnische werkzaamheden, heeft het veldwerk verspreid over een periode van drie maanden plaatsgevonden. In totaal zijn op vier momenten de werkzaamheden archeologisch begeleid.¹⁴

Op basis van de eerste resultaten van de archeologische begeleiding van de graafwerkzaamheden voor het nieuwe riool bleek dat de bodem tot in de C-horizont is verstoord. Bovendien betreft het een vervanging van het bestaande riool, waarbij in de breedte voornamelijk in geroerde grond wordt gewerkt. De breedte van de oude rioolsleuf varieert van 0,65-1,5 m, de nieuw aangelegde rioolsleuf heeft een breedte van ca. 1,5 m. Het riool is wel dieper aangelegd dan het bestaande riool. De rioolsleuf is uitgegraven tot een diepte van ca. 2 m -Mv, maar op deze diepte werden geen archeologische resten meer verwacht. Er werd geconcludeerd dat er geen archeologische resten meer verwacht hoeven te worden bij het uitgraven van de nieuwe rioolsleuf. Er is daarom besloten om het graven van de nieuwe rioolsleuf dan ook niet verder archeologisch te begeleiden. De begeleiding heeft zich beperkt tot de nieuw te graven boomplantgaten.

In totaal zijn vier boomplantgaten onderzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Tijdens de begeleiding van donderdag 22 mei bleek dat voor het vierde boomplantgat en voor de nog resterende drie gaten een andere werkwijze werd gehanteerd. Hierbij werd onder de stoep slechts een diepte van ca. 0,3 m -Mv ontgraven, en onder de weg werd een stuk van ca. 0,3 m breed en 5 m lang tot ca. 1 m -Mv ontgraven. Na overleg met het bevoegd gezag is afgesproken dat de begeleiding van de drie boomgaten zonder archeologische begeleiding zal worden uitgevoerd, met dien verstande, dat de machinist en grondwerker erop worden gewezen dat eventuele toevalsvondsten worden gemeld.

¹⁴ 31 maart, 15 april, 30 april en 22 mei 2014

De contouren van de begeleidde zones en de hoogtes van het maaiveld en het vlak zijn digitaal ingemeten (figuur 4). In alle ontsluitingen is een profielbeschrijving gemaakt en zijn het vlak en profiel gefotografeerd.

4.2 Resultaten

De bovengrond is in het gehele plangebied verstoord. Ter hoogte van de Enkweg gaat het om een verstoringsdiepte van ca. 0,6 m -Mv, meer naar het noordwesten is de bodem verstoord tot een diepte van maximaal 0,95 m -Mv. Overall in het plangebied blijkt direct onder de verstoorde bovengrond de C-horizont aanwezig (figuur 5).

Geologisch gezien bestaat de ondergrond uit fluvioperiglaciale afzettingen van de daluitspoelingswaaier, bestaande uit lichtgeelgrijs zeer grof en grindrijk zand. Onder de fluvioperiglaciale afzettingen zijn matig grofzandige, eveneens grindrijke goed gesorteerde gestuwde rivierafzettingen aangetroffen op een diepte van ca. 1,2 m -Mv. Het betreft hier de stuwwalafzettingen (gestuwde riviersedimenten).

Bij het uitgraven van de plantgaten bleek de bodem verstoord tot dieptes variërend van 0,8-0,95 m -Mv. Ook bij deze ontsluitingen bleek dat de bodem tot in de C-horizont was verstoord. Hoewel er op deze diepte, in de top van de C-horizont, archeologische resten aanwezig zouden kunnen zijn, bleek dat in geen van de ontsluitingen het geval. Ook in de verstoorde bovengrond zijn geen archeologische vondsten aangetroffen, die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van een (verstoorde) vindplaats in het plangebied.

Archeologische sporen werden in de top van de C-horizont verwacht. In de rioolsleuf en de boomplantgaten zijn geen sporen aangetroffen. Resten van een plaggendek, de oorspronkelijke (natuurlijke) bodem of van dekzandafzettingen zijn nergens aangetroffen, deze zijn mogelijk bij eerdere graafwerkzaamheden al vergraven.

5 Conclusies

Bij wijze van conclusie worden de onderzoeksvragen beantwoord.

Bodemopbouw en landschap

1. *Hoe is de opbouw van het profiel (lithologische laagopvolging en bodemhorizonten)?*

De bodem is in het gehele plangebied verstoord tot in de C-horizont.

Ter hoogte van de Enkweg is de C-horizont aangetroffen op een diepte van ca. 0,6 m -Mv, in de andere ontsluitingen is de verstoring dieper en is de ongeroerde grond aanwezig vanaf 0,8-0,95 m -Mv.

2. *Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?*

Op deze vraag is geen antwoord te geven. Er zijn geen archeologische perioden onderscheiden. Op grond van het voorgaande onderzoek was de verwachting dat er in het plangebied sprake zou zijn van een afdekkend plaggendek. Deze is niet aangetroffen. Direct ten zuiden van de Spankerenseweg is wel een plaggendek aanwezig. De Spankerenseweg is waarschijnlijk ouder dan het plaggendek.

3. *Welke lagen/bodemhorizonten bevatten organische resten (plantenresten, dierresten)?*

Er zijn geen organische resten aangetroffen.

4. *Zijn er sedimentatiefases te onderscheiden in het profiel? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan? Wat is de geschatte datering? Heeft tussen de onderscheiden fases van sedimentatie bodemvorming plaats gevonden?*

In de profielbeschrijvingen is onderscheid gemaakt tussen afzettingen van gestuwde rivierafzettingen (vanaf een diepte van ca. 1,2 m -Mv) en fluvioperiglaciale afzettingen. De fluvioglaciale afzettingen hebben de daluitspoelingswaaiers gevormd, die werden verwacht op basis van het bureauonderzoek. Er is echter geen sprake van dekzand op deze afzettingen en ook een plaggendek is niet aangetroffen.

De stuwafzettingen zijn gevormd uit gestuwde rivierafzettingen in de voorlaatste ijstijd (Saalien), de daluitspoelingswaaiers zijn gevormd in de laatste ijstijd (Weichselien). Het gaat om twee verschillende fasen van sedimentatie.

5. *Is er sprake van processen van bodemvorming, erosie, laterale verplaatsing, afdekking?*

Door de grote mate van verstoring zijn eventuele processen van bodemvorming, laterale verplaatsing en afdekking niet meer te beschrijven. De top van de C-horizont is geërodeerd door recente bodemingrepen (oude wegwerkzaamheden, rioolwerkzaamheden en de aanleg van andere kabels en leidingen).

6. *Is er sprake van processen van vernatting (gley, veenvorming) en/of verdroging (eventueel verstuiving)?*

Er is geen sprake van vernatting of verdroging geconstateerd.

7. *In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord?*

De bodem is in het gehele plangebied als gevolg van graafwerkzaamheden verstoord tot in de C-horizont. Het gaat hierbij om een verstoring die varieert van 0,6-0,95 m -Mv.

Sporen, structuren en vondsten

8. *Indien het onderzoek geen archeologische resten oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse diffuus verspreide vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven?*

Op basis van het volledig ontbreken van archeologische resten, bestaat het vermoeden dat er geen sprake is geweest van bewoning.

Waardebepaling

9. *In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar in het landschap en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?*

Niet van toepassing, omdat archeologische resten ontbreken.

10. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?*

Niet van toepassing, omdat archeologische resten ontbreken.

11. *Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen resten? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied?*

Niet van toepassing, omdat archeologische resten ontbreken.

12. *Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.*

Niet van toepassing, omdat archeologische resten ontbreken.

13. *Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van een vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?*

Het is mogelijk dat direct buiten het plangebied archeologische resten bewaard zijn gebleven. Een groot deel van de werkzaamheden die archeologisch zijn begeleid, heeft zich beperkt tot gebieden die al in een recent verleden zijn verstoord tot in de natuurlijke ondergrond. Buiten het wegtracé en het bestaande rioolsleuf zal de bodemopbouw mogelijk intact zijn, zoals ook blijkt uit de resultaten van het booronderzoek aan de Spankerenseweg 20.¹⁵

¹⁵ Helmich, 2011

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

14. *Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?*

Aangezien er voorafgaand aan de archeologische begeleiding geen inventariserend veldonderzoek in de vorm van een booronderzoek heeft plaatsgevonden, kunnen de resultaten van dit onderzoek uitsluitend worden vergeleken met het bureauonderzoek en met onderzoek dat in de buurt van het plangebied heeft plaatsgevonden. Op basis van de bekende bronnen werden in het plangebied plaggendecken verwacht, en waren er geen aanwijzingen voor grootschalige verstoringen. Mogelijk zouden in het plangebied dekzandafzettingen voorkomen. Deze resultaten stroken niet met de resultaten van het veldonderzoek. Ter hoogte van de Spankerenseweg 20 heeft een booronderzoek plaatsgevonden. In dit plangebied bleek de bodemopbouw wel intact en was een plaggendeck aanwezig. Waarschijnlijk beperkt de verstoring zich tot het tracé van de Spankerenseweg en de oude rioolsleuf.

15. *In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?*

Door de archeologische begeleiding kon op snelle wijze worden vastgesteld of eventuele archeologische resten aanwezig waren. Het plangebied blijkt grotendeels verstoord, maar om dat te kunnen vaststellen was een visuele inspectie van de bodemontsluitingen noodzakelijk.

16. *In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?*

De gehanteerde strategie bleek effectief, omdat op basis van de bevindingen in het veld snel kon worden vastgesteld of het begeleiden van de werkzaamheden archeologisch relevante informatie zou (kunnen) opleveren. Toen bleek dat dat voor de begeleiding van de rioolwerkzaamheden niet het geval was, is de aandacht verlegd naar de plantgaten. Ook bij de begeleiding van de aanleg van de plantgaten is uiteindelijk afgezien van het begeleiden van de werkzaamheden, toen bleek dat dat geen archeologisch relevante data meer zou opleveren. Gezien de grootschalige bodemverstoringen zou een booronderzoek overigens tot dezelfde conclusie hebben geleid.

17. *Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor onderzoek in aangrenzende of naburige percelen?*

Bij toekomstige ontwikkelingen wordt aanbevolen om bodemingrepen vooraf te laten gaan door een booronderzoek, waarbij vast kan worden gesteld of de bodemopbouw intact is en of er (nog) archeologische resten verwacht kunnen worden.

Literatuur

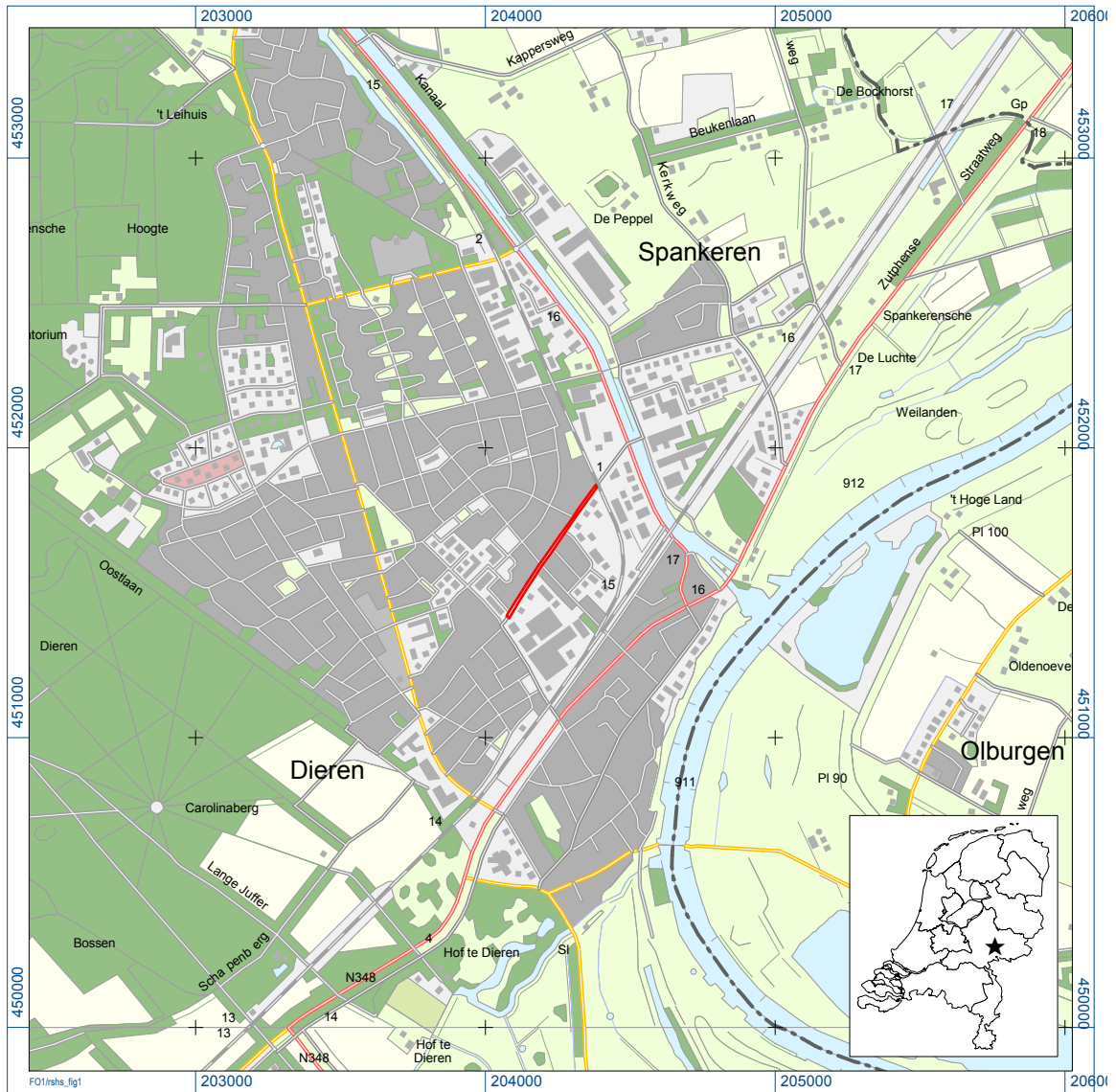
- Habraken, J.**, 2013. Programma van Eisen Archeologische begeleiding onder protocol proefsleuven Spankerenseweg te dieren, gemeente Rheden.
- Helmich, C.**, 2011. Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase aan de Spankerenseweg 20 te Dieren. *Archeodienst Rapport 67*. Archeodienst Gelderland, Zevenaar.
- Schuurman, E.I. & N.W. Willemse**, 2008. Plangebied Spankerense Enk, gemeente Rheden; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkenning, kartering en waardering). *RAAP-rapport 1348*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Vosselman, J.**, 2014. Plangebied Van Rensselaerweg 2 te Spankeren, gemeente Rheden; archeologisch onderzoek: een opgraving. *RAAP-notitie 4758*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Willemse, N.W.**, 2005. Bebouwde kommen gemeente Rheden: Velp, Rheden, De Steeg, Ellecom, Dieren, Spankeren en Laag Soeren; een inventariserend archeologisch veldonderzoek (verkenning). *RAAP-rapport 1071*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam
- Willemse, N.W. & J.A.T. Wijnen**, 2012. Archeologie in de gemeente Rheden. Actualisatie archeologische kaarten. *RAAP-Rapport 2534*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
PvE	Programma van Eisen
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren en tabellen

- Figuur 1.** De ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).
- Figuur 2.** Spankerenseweg na het verwijderen van de oppervlakteverharding. De oude rioolsleuf tekent zich af als verstoring.
- Figuur 3.** Het plangebied geprojecteerd op divers kaartmateriaal (schaal 1:25.000).
- Figuur 4.** Sporenoverzicht (schaal 1:250).
- Figuur 5.** Profielopname.
- Tabel 1.** Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Spankerenseweg na het verwijderen van de oppervlakteverharding. De oude rioolsleuf tekent zich al af als verstoring.

Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op divers kaartmateriaal (schaal 1:25.000).

Figuur 4. Sporenoverzicht (schaal1:250).

Figuur 5. Profielopname.

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)		1795	
Nieuwe tijd	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	Vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch laat	525
		Merovingisch vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
Midden		250.000	
Oud			

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.